

Javorniški Mesečnik

Interno glasilo Astronomskega Društva Javornik
<http://www.javornik-drustvo.si>

Številka 59, Letnik V, Decembar 2004
ISSN 1581-1379

Naša opazovanja v letu 2004

Vreme v letošnjem letu astronomom ni bilo preveč naklonjeno. Zima z obilo snega in mokri pomlad, poletje in jesen so nam skrajšali pogled v zvezdno nebo.

Na Javorniku smo letos imeli samo 34 opazovalnih dni in noči. Od skupno 57 članov našega društva nas je Javornik obiskala samo 1/3. Škoda, saj lepoto nočnega neba občutimo le daleč od svetlobno onesnaženih mest.

Poleg naših članov so Javornik obiskali še člani drugih društev in nekateri posamezniki. Vsi so z Javornika odšli z lepimi občutki. Nizozemski astrofotograf je dejal, da je tu nebo lepše kot nad francosko pokrajino Provanso. Član Društva slovenskih popotnih fotografov je zapisal: "Draga posadka observatorija Javornik! Hvala, da ste nam pripravili lepo vreme in nam odprli veličastno nebo...". Poleg opazovanj na AOJ smo letos 8. junija pripravili javno opazovanje v Ljubljani na Šušarskem mostu, ob priliki veličastnega astronomskega dogodka – prehoda sence planeta Venere preko Sončeve ploskve. Opazovanje smo organizirali s 4 teleskopi, enega nam je posodilo podjetje Optika Smolnikar d.o.o iz Ljubljane. Tekom dopoldneva smo imeli preko 1500 obiskovalcev, med njimi je bilo veliko tujih turistov. Naša fotografija Sonca s senco Venere je bila objavljena na prvi strani dnevnika Delo. Drugi naš pomemben dogodek je bil Mladinski astronomski raziskovalni poletni tabor na Medvedjem Brdu nad Hotedrščico. Trajal je 10 dni. Obiskalo ga je 27 učencev, dijakov in študentov. Ob jasnih in toplih nočeh so udeleženci uživali v lepotah nočnega neba in se ob enem ukvarjali z resnim raziskovalnim delom. Tabor sta finančno podprla ZOTK Slovenije in MOL.

Naj končam z besedami ene od udeleženk z Javornika: "Oh, bilo je prelepo. Smeh je preplaval doline kot jutranja megla" ... Hvala!

Ob našem jubilejnem letu, 25 let društva, vam želim še mnogo jasnih noči in srečno 2005!

Stane, StaneSlavec@email.si

Planeti v decembru 2004

(Efemeride si lahko ogledate tudi v reviji Življenje in tehnika.)

datum	Sonce		Luna	
	vzhod	zahod	vzhod	zahod
1. 12.	07 ^h 23 ^m	16 ^h 17 ^m	19 ^h 57 ^m	11 ^h 28 ^m
5. 12.	07 ^h 27 ^m	16 ^h 16 ^m		12 ^h 59 ^m
10. 12.	07 ^h 32 ^m	16 ^h 15 ^m	05 ^h 33 ^m	14 ^h 43 ^m
15. 12.	07 ^h 37 ^m	16 ^h 16 ^m	11 ^h 05 ^m	20 ^h 12 ^m
20. 12.	07 ^h 40 ^m	16 ^h 18 ^m	12 ^h 51 ^m	01 ^h 18 ^m
25. 12.	07 ^h 42 ^m	16 ^h 20 ^m	15 ^h 02 ^m	07 ^h 00 ^m
30. 12.	07 ^h 43 ^m	16 ^h 24 ^m	20 ^h 01 ^m	10 ^h 25 ^m

- ★ **Merkur** je viden konec meseca zjutraj, ko v ozvezdju Kačenosca vzhaja malo pred šesto uro.
- ★ **Venera** je decembra Danica. Sprva vzhaja pred peto, nato pa vedno kasneje; konec meseca se na nebu prikaže šele okoli šestih. Iz ozvezdja Tehtnice se prek Škorpiona preseli v ozvezdje Kačenosca.
- ★ **Mars** je viden zjutraj. V ozvezdju Tehtnice vzhaja okoli petih.
- ★ **Jupiter** je sprva viden od pol treh zjutraj naprej, nato pa vzhaja vedno bolj zgodaj; konec meseca je na nebu že pred eno. Nahaja se v ozvezdju Device.
- ★ **Saturn** sprva vzhaja malo pred osmo, nato pa vedno bolj zgodaj; konec meseca vzide že pred šesto in je v ozvezdju Dvojčkov lepo viden celo noč.
- ★ **Uran** je na nebu zvečer. Sprva zahaja okoli enajstih, nato pa vedno bolj zgodaj; konec meseca zaide ob devetih. Vod

Začetek zime: 21.12. ob 13^h39^m.

13.12. nastopi meteorski roj Geminidov.

Urška, urska_pajer@yahoo.com

Meteorji v decembru 2004

Geminidi – GEM

Geminidi so aktivni od 7.12. do 17.12.. Maksimum dosežejo 13.12. (nedelja/ponedeljek) ob 22^h30^m ± 2,3^h UT z ZHR 120. Njihov radiant se nahaja na $\alpha = 112^\circ$ in $\delta = +33^\circ$. Njihov radiant je na nebu celo noč. Letos jih Luna ne bo motila saj je 12.12. v mlaju. Geminidi so dokaj počasni in svetli meteorji. Njihovo matično telo je asteroid 3200 Phaethon, zato pri njih ne moremo pričakovati meteorjev, ki za sabo puščajo dlje časa trajajoče sledi (kot pri Leonidih).

Komidi – COM

Komidi so aktivni med 12.12. in 23.1., z vrhuncem 19.12. (sobota/nedelja) z ZHR 5. Njihov radiant se nahaja na $\alpha = 175^\circ$ in $\delta = +25^\circ$. Letos jih Luna ne bo preveč motila, saj je 18.12. v prvem kraju in zaide pred ugodno lego radianta Komidov za opazovanja. Radiant se nahaja dovolj visoko za opazovanja po lokalni polnoči. So zelo hitri meteorji.

Mihaela, mtriglav@yahoo.com

Kvadrantidi 2005

Ta novoletni meteorski roj je aktiven med 1.1. in 5.1.. Njihova aktivnost prične počasi rasti, dokler naenkrat 4.1.

V A B I L O

Vabimo vas na mesečni sestanek, ki bo v torek 21. 12. 2004 ob 18^h v predavalnici F2 Fakultete za matematiko in fiziko, Jadranska 19, v Ljubljani. Glavni del sestanka bo predavanje:

Tri leta video opazovanj meteorjev

Stane Slavec

V okviru društva že tretje leto opazujem – snemam meteorje z video kamero. Postajo za snemanje imam postavljeno v Ljubljani pod Šmarno goro. V poletnih mesecih snemam tudi na Poletnih astronomskih taborih. Obdelane podatke pošiljam v AKM mrežo za video opazovanje meteorjev, katere član sem, s sedežem v Muenchnu. V predavanju bom povedal nekaj o mojih snemanjih in rezultatih snemanj junijskih Botidov, Perzeidov, delta Aurigidov, ter o možnem novem meteorskem roju v ozvezdju Trikotnika. Pokazal vam bom tudi nekaj slik meteorjev omenjenih meteorskih rojev.

Vabljeni!

Bernard, bernard.zenko@ijs.si

Vabimo vas na

O B Č N I Z B O R A D J A V O R N I K

Vabimo vas na letni redni občni zbor društva, ki bo ob **18. uri v torek 18. januarja 2005.**

Kraj: v prostorih Fakultete za matematiko in fiziko, Jadranska 19, v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Ugotavljanje prisotnosti,
2. Izvolitev delovnega predsedstva,
3. Poročilo predsednika,
4. Finančno poročilo,
5. Poročilo nadzornega odbora (NO),
6. Poročilo častnega sodišča (ČS),
7. Poročilo inventurne komisije,
8. Razprava o poročilih,
9. Razrešitev dosedanjih članov organov društva, IO, NO in ČS,
10. Volitve novih članov IO, NO in ČS,
11. Spremembe pravil društva,
12. Določitev višine članarine za leto 2005,
13. Podelitev priznanj članom društva,
14. Razno.

Predsednik društva: dr. Borut Jurčič Zlobec

(ponedeljek/torek) ne doseže ZHR 120. Med temi srednje hitrimi meteorji lahko vidimo kar precej svetlih. Njihov radiant se nahaja v severnem delu Volarja na $\alpha = 230^\circ$ in $\delta = +49^\circ$, opazujemo jih lahko vso noč. V letu 2005 jih Luna ne bo preveč motila saj je 1.1. v zadnjem krajcu.

Mihaela, mtriglav@yahoo.com

Javorniški Mesečnik izdaja Astronomsko društvo Javornik, Ljubljana / ISSN 1581-1379 / urednik Aram Karalič / izhaja v prvi polovici meseca / prejemajo ga brezplačno vsi člani Astronomskega društva Javornik / prispevke pošljite na naslov aram.karalic@yahoo.com / **ROK ZA ODDAJO PRISPEVKOV JE 7. DAN V MESECU** / prispevkov ne lektoriramo / stavljeno v L^AT_EXu